

Notitie geurhinder en veehouderij, landelijk gebied Stichtse Vecht

Conceptversie ter vaststelling in B&W, d.d. 1 oktober 2013

1. Inleiding

Het buitengebied van de gemeente Stichtse Vecht vormt een belangrijk onderdeel van het Groene Hart. De melkrundveehouderijen zijn karakteristiek voor dit gebied. Het zijn de dragers van de landschappelijke kwaliteit. De gemeente streeft bij de ruimtelijke inrichting van het landelijk gebied naar behoud en versterking van deze landschappelijke kwaliteit. Het beleid is daarom gericht op het behoud en uitbreiding van de melkrundveehouderijen en op het behoud van de karakteristieke agrarische bebouwing. Dit sluit aan bij het landelijk beleid voor het Groene Hart.

Om de gewenste ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken, is het belangrijk dat de melkrundveehouderijen ruimte krijgen om uit te breiden. Dat is nodig voor het economisch draagvlak van deze bedrijven. Het landelijk gebied wordt echter gekarakteriseerd door kleine dorpen en agrarische bebouwingslinten. Daardoor staan bedrijven en woningen vaak dicht bij elkaar. De ervaring leert dat uitbreiding van de melkrundveehouderij dan moeilijk is, gezien de regelgeving rond geurhinder. Ook is er sprake van boerderijen nabij de bebouwde kom van (met name) de kleine kernen. De aan te houden afstand ten opzichte van een boerderij voor nieuwe geurgevoelige bestemmingen in de bebouwde kom is vaak niet haalbaar. Dit terwijl de ontwikkelingen zeer gewenst zijn. Ten slotte is behoud van veel karakteristieke en cultuurhistorisch waardevolle gebouwen in veel gevallen alleen mogelijk als het gebouw een nieuwe bestemming krijgt. Hierbij gaat het vaak om een woonfunctie of een andere geurgevoelige functie. Een dergelijk bestemmingswijziging kan belemmerd worden door de regelgeving rond geurhinder.

De regelgeving inzake geurhinder van veehouderijen is vastgelegd in de Wet geurhinder en veehouderij (verder Wgv). Deze Wgv is op 1 januari 2007 in werking getreden. Met deze wet zijn de regels voor geurhinder van veehouderijen behoorlijk gewijzigd. Vanwege deze wijziging heeft de toenmalige Milieudienst Noord-West Utrecht (tegenwoordig Omgevingsdienst regio Utrecht) een onderzoek gedaan naar de gevolgen van de nieuwe wet in het buitengebied van de voormalige gemeenten Loenen en Breukelen. Daaruit kwam het beeld naar voren dat het voor veel bestaande melkrundveehouderijen moeilijk is om uit te breiden, gezien de aanwezigheid van geurgevoelige objecten. Daarnaast kan het huidige toetsingskader voor geurhinder een beperking vormen voor het behoud van cultuurhistorische gebouwen. Ook uitbreiding van de dorpskernen of het realiseren van nieuwe functies in de bestaande dorpskernen wordt beperkt door de Wgv. Om deze redenen hebben de raden van Loenen en Breukelen al lokaal geurbeleid vastgesteld. Uit aanvullend onderzoek blijkt dat dezelfde problemen spelen op het grondgebied van de voormalige gemeente Maarssen.

De Wgv biedt de gemeente de mogelijkheid om bij verordening afwijkende eisen vast te stellen, mits gebaseerd op een vastgelegde gewenste ruimtelijke inrichting van een gebied. Daarbij dient wel onderzoek te worden gedaan naar de noodzaak en gevolgen van lokaal beleid. Bovendien wil de gemeente Stichtse Vecht daarbij goed kijken naar het beschermingsniveau van bewoners. Waar mogelijk, moet dat op termijn verbeteren.

In deze nota wordt het lokale geurbeleid voor het landelijk gebied van Stichtse Vecht vastgelegd. Daarbij zijn de stappen gevolgd die de wetgever daarvoor heeft aangegeven:

- De beperkingen en mogelijkheden die de Wet geurhinder en veehouderij biedt zijn verkend (hoofdstuk 2).
- De regels schrijven voor dat er eerst onderzoek (knelpuntenanalyse) moet worden gedaan naar de noodzaak van lokaal geurbeleid, alsmede welke knelpunten hiermee kunnen worden opgelost. De samenvatting van dit onderzoek staat in hoofdstuk 3.
- De gewenste ruimtelijke inrichting van het landelijk gebied van Stichtse Vecht (hoofdstuk 4) vormt de basis voor de keuzes in het lokaal geurbeleid.
- Op basis hiervan worden de afwegingen van belangen in het lokaal geurbeleid geformuleerd. Daarbij wordt, in aansluiting bij de criteria in de Wgv, een afweging gemaakt tussen de belangen van bescherming van het milieu en gewenste ruimtelijke ontwikkeling. (hoofdstuk 5).
- Het beleid is vervolgens getoetst aan de criteria in de Wgv (hoofdstuk 6).

Deze stappen zijn al doorlopen voor de voormalige gemeenten Loenen en Breukelen. Om die reden zijn de uitkomsten van de onderzoeken onafhankelijk van elkaar gepresenteerd.

2. Beperkingen en mogelijkheden Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is op 1 januari 2007 in werking getreden. De wet kent diercategorieën waarvoor een geuremissie factor is vastgesteld, zoals vleesvee, varkens, schapen en legkippen. Voor deze dieren geldt een norm in de vorm van odour units per kubieke meter lucht. Uitbreiding van het aantal dieren is mogelijk voor zover deze bedrijven voldoen aan de wettelijke normen.

Daarnaast kent de wet diercategorieën, zoals melkrundvee en paarden, waarvoor een vaste afstand geldt tussen het emissiepunt van de stal en een geurgevoelig object, zoals een woonhuis. De wet maakt daarbij onderscheid tussen de situatie binnen en buiten de bebouwde kom. In of aan de rand van de bebouwde kom geldt in de Wgv dat er een minimum afstand moet zijn van 100 meter tussen een emissiepunt en een naburig geurgevoelig object dat behoort tot de bebouwde kom. Buiten de bebouwde kom, en niet aan de rand van de bebouwde kom gelegen, geldt in de Wgv een minimum afstand van 50 meter tussen het emissiepunt en de naburige geurgevoelige objecten. Deze afstanden zijn van toepassing op de grotere, vergunningplichtige bedrijven, en op de kleinere meldingsplichtige bedrijven. Als voor de 'vaste afstandsdieren' de bestaande afstand tot een geurgevoelig object kleiner is dan de wettelijk vereiste vaste afstand, dan is er geen uitbreiding van het aantal dieren mogelijk. Veel melkrundveehouders in het landelijk gebied van Stichtse Vecht kunnen op basis van de Wgv niet uitbreiden.

In het verleden waren de vaste afstandsmaten kleiner. Zo gold voor de 'kleine' AMvB Melkrundveehouderijen tot 50 melkkoeien een afstand van 25 meter, terwijl deze afstand nu 50 meter moet zijn. In of aan de rand van de bebouwde kom was op grond van de AMvB Melkrundveehouderijen tot 100 melkkoeien een afstand van 50 meter toegestaan, terwijl deze afstand nu 100 meter moet zijn. Daarnaast kunnen nieuwe bestemmingen aan de rand van de bebouwde kom niet worden gerealiseerd, omdat de ontwikkeling van nabijgelegen veehouderijen wordt belemmerd door de nieuwe geurregeling.

De Wgv geeft de gemeente de mogelijkheid om via een verordening lokaal beleid vast te stellen voor de geurbelasting en de vaste afstanden. Dit om een gewenste ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken. De vaste afstanden kunnen daarbij worden verkleind. Daarbij geldt binnen de bebouwde kom een minimale afstand van 50 meter en buiten de bebouwde kom een minimale afstand van 25 meter. De gemeenteraad kan deze verordening vaststellen voor een bepaald gebied. De noodzaak voor lokaal geurbeleid moet worden onderbouwd (zie hoofdstuk 3), waarbij in elk geval aandacht wordt besteed aan de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied (zie hoofdstuk 4).

3. Knelpuntenanalyse: welke oplossing biedt lokaal geurbeleid

Voor de voormalige gemeenten Breukelen en Loenen is al een lokaal geurbeleid vastgesteld. Daarbij is uit de knelpuntenanalyse gebleken dat geurbeleid een oplossing bood voor agrarische bedrijven die "op slot" zaten, en voor monumentale of karakteristieke objecten. Voor Maarssen is ook een knelpuntenanalyse uitgevoerd. De knelpuntenanalyses en het bijbehorende kaartmateriaal zijn opgenomen in bijlagen 3 tot en met 11. De knelpuntenanalyses van Loenen en Breukelen zijn al in 2010 uitgevoerd en vastgesteld, maar worden gezien de beperkte tijdsspanne sinds de uitvoering nog als representatief beschouwd.

Huidige situatie

De gemeente heeft op basis van gegevens van de Omgevingsdienst regio Utrecht en op basis van de bouwpercelen uit de diverse bestemmingsplannen in het landelijk gebied en in de agrarische bebouwingslinten in de kernen geïventariseerd hoeveel melkveebedrijven door de nieuwe geurregelgeving in hun bedrijfsvoering worden belemmerd. Binnen de voormalige gemeente Maarssen bevinden zich op basis van de (ontwerp) bestemmingsplankaarten 34 actieve veehouderijen. De voormalige gemeente Loenen had er 67, voormalig Breukelen 112.

Onderzoek naar noodzaak en nut

De ruimtelijke ontwikkeling is gericht op het realiseren van nieuwbouwlocaties aan de rand van de bebouwde kom, het behoud van melkrundveehouderijen in het gebied en het behoud van historisch karakteristieke gebouwen. Om te onderzoeken tot welke knelpunten de vaste afstanden als vermeld in de Wgv voor de ruimtelijke ontwikkeling leiden, is onderzoek gedaan door De Roever Milieuadviesing (bijlage 3, 6 en 9)

Het onderzoek is in een aantal stappen gedaan, waarbij op basis van de beschikbare gegevens een zo goed mogelijke schatting is gemaakt van:

- het aantal melkrundveehouderijen dat 'op slot' zit als we uitgaan van de wettelijke afstanden, gemeten vanaf het bouwblok. Deze Quicksan geldt als worst-case scenario. Op de bouwbloksgrens ligt immers het bouwrecht van een ondernemer;
- het aantal melkrundveehouderijen dat zou kunnen uitbreiden, indien de vaste afstanden worden verkleind tot 25 meter buiten de bebouwde kom en 50 meter binnen de bebouwde kom. Dit is bepaald op basis van de bouwbloksgrens én een situatie waarbij is uitgegaan van de feitelijke stallen;
- het aantal cultuurhistorisch waardevolle gebouwen ("monument/karakteristiek" of "monument" op de kaarten), dat binnen de vaste afstanden van een melkrundveehouderij ligt (en dus geen nieuwe geurgevoelige functie kan krijgen zonder het bedrijf te belemmeren);
- het aantal cultuurhistorische waardevolle gebouwen ("monument" op de kaarten), dat binnen de verkleinde vaste afstanden van een melkrundveehouderij ligt.

De onderstaande tabellen uit hoofdstuk 3 van de knelpuntenanalyses vatten de resultaten samen.

Tabel 1 – Maarssen

Quicksan	Aantal	Opmerkingen
<i>Totalen</i>		<i>Alle meegenomen veehouderijen</i>
Aantal actieve veehouderijen	34	bestemmingsplan, inrichtingenbestand, web-BVB
Veehouderijen met 'afstandsdieren'	28	bestemmingsplan, inrichtingenbestand, web-BVB
Veehouderijen zonder 'afstandsdieren'	6	bestemmingsplan, inrichtingenbestand, web-BVB
<i>Quicksan</i>		<i>Afstanden rondom de bouwvlakken</i>
Potentieel overbelast op object buitengebied	11	o.b.v. ligging t.o.v. geurgevoelige objecten
Potentieel overbelast op object beb. Kom	11	o.b.v. ligging t.o.v. geurgevoelige objecten
Potentieel overbelast op object beide	2	o.b.v. ligging t.o.v. geurgevoelige objecten
Totaal aantal veehouderijen potentieel overbelast	20	11 + 11 – 2 = 20
Detailonderzoek	Aantal	Opmerkingen
<i>Totalen</i>		<i>Alle te onderzoeken veehouderijen</i>
Aantal onderzochte veehouderijen	20	o.b.v. quickscan
<i>Detailonderzoek</i>		<i>Afstanden rondom de relevante stallen</i>
Daadwerkelijk overbelast op object buitengebied	5	o.b.v. dossieronderzoek
Daadwerkelijk overbelast op object beb. Kom	9	o.b.v. dossieronderzoek
Daadwerkelijk overbelast op object beide	1	o.b.v. dossieronderzoek

Notitie lokaal geurbeleid landelijk gebied, gemeente Stichtse Vecht
Conceptversie ter vaststelling door College, d.d. 1 oktober 2013

Totaal aantal veehouderijen werkelijk overbelast	13	$5 + 9 - 1 = 13$
Halvering afstanden	Aantal	Opmerkingen
<i>Totalen</i>		<i>Alle overbelaste veehouderijen</i>
Aantal overbelaste veehouderijen	13	o.b.v. detailonderzoek
<i>Halvering aan te houden afstanden</i>		<i>Aantal overbelaste veehouderijen na halvering</i>
Nog altijd overbelast op object buitengebied	0	o.b.v. dossieronderzoek
Nog altijd overbelast op object beb. Kom	3	o.b.v. dossieronderzoek
Nog altijd overbelast op beide	0	o.b.v. dossieronderzoek
Totaal aantal veehouderijen nog altijd overbelast	3	o.b.v. dossieronderzoek
Totaal aantal veehouderijen niet langer overbelast	13	$13 - 3 = 10$
Monumenten	Aantal	Opmerkingen
<i>Totalen</i>		<i>Alle monumenten in het buitengebied</i>
Aantal monumenten	461	o.b.v. monumentenlijst
<i>Aantal monumenten binnen afstandscontouren</i>		<i>Aantal monumenten binnen afstandscontouren</i>
Binnen afstanden bouwvlak	10	o.b.v. quickscan
Binnen afstanden stallen	8	o.b.v. detailonderzoek
Binnen gehalveerde afstanden stallen	1	o.b.v. detailonderzoek

Tabel 1: samenvatting knelpuntanalyse voormalige gemeente Maarssen

Tabel 2 - Loenen

Quickscan	Aantal	Opmerkingen
<i>Totalen</i>		<i>Alle meegenomen veehouderijen</i>
Totaal aantal agrarische bouwblokken	67	Op basis van de bestemmingsplankaarten
<i>Quickscan</i>		<i>Afstanden rondom de bouwblokken</i>
Aantal veehouderijen overbelast op buitengebied	32	Op basis van ligging t.o.v. geurgevoelige objecten
Aantal veehouderijen overbelast op beb. Kom	7	Op basis van ligging t.o.v. geurgevoelige objecten
Aantal veehouderijen overbelast op beide	4	Op basis van ligging t.o.v. geurgevoelige objecten
Aantal veehouderijen potentieel overbelast	35	$32 + 7 - 4 = 35$
Aantal veehouderijen zonder dieren met afstand	3	Op basis van bedrijvenbestand
Aantal veehouderijen beide bovenstaande criteria	1	Potentieel overbelast én geen dieren vaste afstanden
Aantal veehouderijen geen dossieronderzoek	34	$35 - 1 = 34$
Detailonderzoek	Aantal	Opmerkingen
<i>Totalen</i>		<i>Alle te onderzoeken veehouderijen</i>
Totaal aantal te onderzoeken veehouderijen	34	Op basis van de quickscan
<i>Detailonderzoek</i>		<i>Afstanden rondom de relevante stallen</i>
Aantal veehouderijen overbelast op buitengebied	20	Op basis van dossieronderzoek
Aantal veehouderijen overbelast op beb. Kom	3	Op basis van dossieronderzoek
Aantal veehouderijen overbelast op beide	1	Op basis van dossieronderzoek
Aantal veehouderijen daadwerkelijk overbelast	22	$22 + 3 - 1 = 22$
Aantal veehouderijen toch niet overbelast	12	$34 - 22 = 12$
Halvering wettelijk aan te houden afstanden	Aantal	Opmerkingen
<i>Totalen</i>		<i>Alle overbelaste veehouderijen</i>
Totaal aantal te overbelaste veehouderijen	22	Op basis van detailonderzoek
<i>Halvering aan te houden vaste afstanden</i>		<i>Aantal overbelaste veehouderijen na halvering</i>
Aantal veehouderijen overbelast op buitengebied	7	Op basis van dossieronderzoek
Aantal veehouderijen overbelast op beb. Kom	1	Op basis van dossieronderzoek
Aantal veehouderijen overbelast op beide	0	Op basis van dossieronderzoek
Aantal veehouderijen nog steeds overbelast	8	$7 + 1 - 0 = 8$
Aantal veehouderijen niet meer overbelast	14	$22 - 8 = 14$
Monumenten	Aantal	Opmerkingen
<i>Totalen</i>		<i>Alle monumenten in het buitengebied</i>
Totaal aantal monumenten	54	Op basis van detailonderzoek
<i>Aantal monumenten binnen afstandscontouren</i>		<i>Aantal monumenten binnen afstandscontouren</i>
Aantal monumenten binnen potentiële afstanden	8	Op basis van quickscan
Aantal monumenten binnen werkelijke afstanden	4	Op basis van detailonderzoek
Aantal monumenten binnen 1/2 afstanden	2	Op basis van dossieronderzoek

Tabel 2: Samenvatting knelpuntanalyse voormalige gemeente Loenen

Tabel 3 - Breukelen

Quickscan		Aantal	Opmerkingen
<i>Totalen</i>			<i>Alle meegenomen veehouderijen</i>
Totaal aantal agrarische bouwblokken		112	Op basis van de bestemmingsplankaarten
<i>Quickscan</i>			<i>Afstanden rondom de bouwblokken</i>
Aantal veehouderijen overbelast op buitengebied		50	Op basis van ligging t.o.v. geurgevoelige objecten
Aantal veehouderijen overbelast op beb. Korn		6	Op basis van ligging t.o.v. geurgevoelige objecten
Aantal veehouderijen overbelast op beide		3	Op basis van ligging t.o.v. geurgevoelige objecten
Aantal veehouderijen potentieel overbelast		53	$50 + 6 - 3 = 53$
Detailonderzoek		Aantal	Opmerkingen
<i>Totalen</i>			<i>Alle te onderzoeken veehouderijen</i>
Totaal aantal te onderzoeken veehouderijen		53	Op basis van de quickscan
<i>Detailonderzoek</i>			<i>Afstanden rondom de relevante stallen</i>
Aantal veehouderijen overbelast op buitengebied		29	Op basis van dossieronderzoek
Aantal veehouderijen overbelast op beb. Korn		6	Op basis van dossieronderzoek
Aantal veehouderijen overbelast op beide		3	Op basis van dossieronderzoek
Aantal veehouderijen daadwerkelijk overbelast		32	$29 + 6 - 3 = 32$
Aantal veehouderijen toch niet overbelast		21	$53 - 32 = 21$
Halvering wettelijk aan te houden afstanden		Aantal	Opmerkingen
<i>Totalen</i>			<i>Alle overbelaste veehouderijen</i>
Totaal aantal te overbelaste veehouderijen		32	Op basis van detailonderzoek
<i>Halvering aan te houden vaste afstanden</i>			<i>Aantal overbelaste veehouderijen na halvering</i>
Aantal veehouderijen overbelast op buitengebied		7	Op basis van dossieronderzoek
Aantal veehouderijen overbelast op beb. Korn		2	Op basis van dossieronderzoek
Aantal veehouderijen overbelast op beide		0	Op basis van dossieronderzoek
Aantal veehouderijen nog steeds overbelast		9	$7 + 2 - 0 = 9$
Aantal veehouderijen niet meer overbelast		23	$32 - 9 = 23$
Monumenten		Aantal	Opmerkingen
<i>Totalen</i>			<i>Alle monumenten in het buitengebied</i>
<i>Aantal monumenten/karakteristieke geb. binnen afstandscontouren</i>			<i>Aantal monumenten binnen afstandscontouren</i>
Aantal monumenten/karakteristieke geb. binnen potentiële afstanden		23	Op basis van quickscan
Aantal monumenten/karakteristieke geb. binnen werkelijke afstanden		11	Op basis van detailonderzoek
Aantal monumenten/karakteristieke geb. binnen 1/2 afstanden		0	Op basis van dossieronderzoek

Tabel 3: Samenvatting knelpuntenanalyse voormalige gemeente Breukelen

Conclusies

Maarssen

Als uitgegaan wordt van de buitenzijde van de dierenverblijven dan kunnen door de nieuwe regelgeving in voormalig Maarssen van de 28 bedrijven met vaste-afstandsdieren er 13 bedrijven niet meer uitbreiden in dieraantallen. Deze bedrijven, 46%, zitten dus onder de huidige geurregelgeving "op slot". Halvering van de wettelijke afstanden zal er voor zorgen dat dit aantal wordt teruggebracht naar 11% (3 bedrijven). Deze veehouderijen zorgen, ook na halvering van de afstanden, qua geurbelasting voor een overbelaste situatie op omliggende geurgevoelige objecten. De geurverordening is voor dit bedrijf geen oplossing.

Op basis van het aantal cultuurhistorisch waardevolle gebouwen die binnen de vaste afstanden van een melkrundveehouderij liggen en nu geen geurgevoelige functie kunnen krijgen, is ook geïnventariseerd hoeveel van deze gebouwen bij afstandsverkleining mogelijk wel een geurgevoelige functie kunnen krijgen.

Uit de tabel is op te maken dat 7 monumenten een geurgevoelige functie kunnen krijgen, waar dat nu, gezien de geurregelgeving, niet mogelijk is.

Loenen

Op basis van de situatie in 2010, kunnen, uitgaande van de buitenzijde van de dierenverblijven dan kunnen er zonder geurverordening in voormalig Loenen van de 34 bedrijven met vaste-afstandsdieren er 22 niet meer uitbreiden in dieraantallen. Deze bedrijven, 64%, zit dus onder de algemene normen van de Wgv "op slot". Halvering van de wettelijke afstanden zorgt ervoor dat dit aantal is teruggebracht naar 23%.

Halvering van de afstanden voor geurgevoelige objecten biedt niet in alle gevallen een oplossing. 8 veehouderijen zorgen, ook na halvering van de afstanden, qua geurbelasting voor een overbelaste situatie op omliggende geurgevoelige objecten.

Op basis van het aantal cultuurhistorisch waardevolle gebouwen die binnen de vaste afstanden van een melkrundveehouderij liggen en nu geen geurgevoelige functie kunnen krijgen, is ook geïnventariseerd hoeveel van deze gebouwen bij afstandsverkleining mogelijk wel een geurgevoelige functie kunnen krijgen.

Uit de tabel is op te maken dat 2 monumenten een geurgevoelige functie kunnen krijgen, waar dat zonder geurverordening niet mogelijk is.

Breukelen

Als uitgegaan wordt van de buitenzijde van de dierenverblijven dan kunnen door de nieuwe regelgeving in voormalig Breukelen van de 112 agrarische bouwblokken er 32 bedrijven niet meer uitbreiden in dieraantallen. Deze bedrijven, 28%, zat volgens de algemene regels uit de Wgv "op slot". Halvering van de wettelijke afstanden zorgt ervoor dat dit aantal is teruggebracht naar 8%.

Halvering van de afstanden voor geurgevoelige objecten biedt niet in alle gevallen een oplossing. 9 veehouderijen zorgen, ook na halvering van de afstanden, qua geurbelasting voor een overbelaste situatie op omliggende geurgevoelige objecten.

Op basis van het aantal cultuurhistorisch waardevolle gebouwen die binnen de vaste afstanden van een melkrundveehouderij liggen en nu geen geurgevoelige functie kunnen krijgen, is ook geïnventariseerd hoeveel van deze gebouwen bij afstandsverkleining mogelijk wel een geurgevoelige functie kunnen krijgen.

Uit de tabel is op te maken dat 11 monumenten een geurgevoelige functie kunnen krijgen, waar dat volgens de Wgv niet mogelijk is.

Conclusie

Concluderend kan worden gesteld dat uit de knelpuntenanalyse blijkt dat het voor de gewenste ruimtelijk ontwikkeling nodig en zinvol is om in het lokale geurbeleid extra ruimte te bieden voor de diercategorieën waarvoor een vaste afstandsmaat geldt: melkrundvee en paarden. Deze conclusie was voor Breukelen en Loenen al eerder getrokken, en kan op basis van de knelpuntenanalyse ook voor de voormalige gemeente Maarssen worden getrokken.

Verordening voor vergunningsplichtige en meldingsplichtige bedrijven

Een deel van de bedrijven is vergunningplichtig op grond van de Wet milieubeheer, maar het grootste deel van de bedrijven valt onder het Activiteitenbesluit (meldingsplicht). De knelpuntenanalyse is uitgevoerd voor alle veehouderijen. De Wgv geldt voor zowel meldingsplichtige als voor vergunningplichtige bedrijven.

Bovenstaande maakt het daarom verantwoord om in de knelpuntenanalyse alle veehouderijen mee te nemen, ongeacht onder welk wettelijk kader ze vallen.

4. De gewenste ruimtelijke ontwikkeling in het landelijk gebied van Stichtse Vecht

Ontstaansgeschiedenis

De ontstaansgeschiedenis van het landschap is terug te vinden in de bestaande landschapsstructuur en in de verkaveling van het landelijk gebied. De gemeente Stichtse Vecht heeft een omvangrijk landelijk gebied. De bebouwing in het landelijk gebied is in hoofdzaak gelegen in lintstructuren gebaseerd op de ontginningsgeschiedenis van het landschap. De erven in het landelijk gebied hebben veelal een agrarische oorsprong, bijvoorbeeld als agrarisch of vrijkomend agrarisch bedrijf, voormalige tweede bedrijfswoning of voormalige arbeiderswoning. Een deel van de erven is nog in gebruik ten behoeve van een agrarische bedrijfsvoering. Steeds vaker zijn die erven echter ingericht ten behoeve van nieuwe functies in vrijkomend agrarische bedrijven, waaronder ook de woonfunctie. Agrarische bedrijven vormen nog steeds de landschappelijke drager van het gebied. Dat maakt ook dat de aanwezigheid van de geur die wordt veroorzaakt door agrarische activiteiten, onderdeel is van de leefomgeving in dit gebied.

Ruimtelijk beleid

Het beleid van de gemeente is gericht op het behoud van agrarische bedrijvigheid zodat het gevarieerde open weidelandschap mede door hen in stand kan worden gehouden. Het ruimtelijke ordeningsbeleid van de gemeente is met name gericht op het - waar mogelijk - bieden van voldoende ruimte aan deze bedrijven en tegelijkertijd de kwaliteiten van het landschap te bewaren en zo mogelijk te verbeteren. Voor veel melkrundveehouderijen geldt dat een economisch rendabele bedrijfsvoering alleen mogelijk is als het aantal dieren wordt uitgebreid. Volwaardige agrarische bedrijven worden daarom in bestemmingsplannen mogelijkheden geboden om hun bedrijfsbebouwing uit te breiden. Deze bouw mogelijkheden zijn wel gebonden aan regels.

Daarnaast is het beleid er op gericht om in vrijkomende agrarische bebouwing nieuwe functies te stimuleren, mits naburige agrarische bedrijven hierdoor niet belemmerd worden. Dit om de economische dynamiek op het platteland te behouden. Vanuit cultuurhistorisch en landschappelijk oogpunt is het bovendien gewenst om de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing te behouden en een duurzame functie te geven. Vooral functies, die horen bij het landelijk gebied zijn functies die passen in vrijkomende agrarische bebouwing. Een cultuurhistorisch waardevolle gebouw is een karakteristiek gebouw of een monument, dat als zondanig is aangewezen in het ter plekke geldende bestemmingsplan.

Ontwikkeling in het gebied

Vanwege de historische ontginningstructuur van het landschap zijn veel boerderijen naast elkaar gesitueerd. Door de schaalvergroting in de landbouw zijn veel agrarische bedrijven opgeheven en omgezet in bijvoorbeeld een woonfunctie waardoor woonpercelen en agrarische percelen vaak naast elkaar gesitueerd zijn. De schaalvergroting zal verder doorzetten. Enerzijds zullen bedrijven willen uitbreiden, anderzijds zal een aantal bedrijven stoppen in de komende jaren. Daarbij zal in de vrijkomende bebouwing of cultuurhistorisch waardevolle bebouwing soms een geurgevoelige bestemming gewenst zijn, zoals een woonfunctie of een recreatieve functie. Hierdoor ligt de afstand tussen agrarische bedrijfspercelen en woonpercelen op veel plaatsen onder de vereisten van de Wet geurhinder en veehouderij en het Besluit Landbouw. De volwaardige en duurzame melkveehouderijbedrijven kunnen dan niet meer uitbreiden in dieraantallen, omdat de bestaande stal op te korte afstand van de naburige woning staat.

Vermindering van het aantal knelpunten geurhinder bij nieuwbouw of uitbreiding van stallen

Door historisch gegroeide situaties, is de afstand tussen woningen en stallen op veel plaatsen klein. Dat vormt knelpunten voor de geurhinder. Naast het bieden van ruimte aan bedrijven, is het beleid ook gericht op vermindering van het aantal knelpunten. Indien een bedrijf een nieuwe stal bouwt kunnen de knelpunten vaak eenvoudig worden opgelost. Daarom worden in het lokaal geurbeleid vooral oplossingen gezocht voor de bestaande stallen met bestaande rechten. In het buitengebied dienen nieuwe stallen of uitbreidingen aan bestaande stallen gewoon op de wettelijke afstand van 50 m te komen. Dat is mogelijk, omdat de lintbebouwing meestal voldoende mogelijkheden biedt om naar achteren te bouwen, op voldoende afstand van de woningen. Daarmee zal het aantal knelpunten niet toenemen, en omdat stallen door moderne eisen toch vervangen moeten worden, zal het aantal

knelpunten op termijn afnemen, wanneer vervanging van gebouwen alleen op voldoende afstand mag plaatsvinden.

Binnen de aangegeven begrenzing van de bebouwde kom is het wenselijk om woningbouw te kunnen realiseren. Om belemmeringen in de toekomst te voorkomen is het wenselijk om de wettelijke afstanden met betrekking tot agrarische bedrijven in en nabij de bebouwde kom te halveren van 100 naar 50 meter.

Nieuwe woningen of geurgevoelige functies

Omdat de duurzaamheid van de agrarische bedrijven buiten de bebouwde kom prioriteit heeft in het landelijk gebied mag het aantal knelpunten door nieuwe woningen (bijv. ruimte-voor-ruimte) of geurgevoelige functies (bijv. in vrijkomende agrarische bebouwing) niet toenemen. Dit houdt in dat nieuwe geurgevoelige functies (m.u.v. in cultuurhistorisch waardevolle bebouwing) op de vereiste afstandsmaat (50 m) van het bouwperceel van de naburige agrarische bedrijven gesitueerd moet worden. Dit wordt de omgekeerde werking genoemd.

Er is hierop één uitzondering mogelijk, namelijk als het agrarische bedrijf schriftelijk instemt met een beperking van de mogelijkheden op het agrarische bouwperceel. Deze uitzondering kan niet van toepassing zijn voor bestaande stallen, alleen voor de ruimte binnen het bouwperceel, waar nog geen stal staat. Bij deze afweging is het van belang of het agrarisch bedrijf voor de langere termijn nog voldoende uitbreidingsmogelijkheden heeft.

5. Afweging van belangen

Bij de gewenste ruimtelijke ontwikkeling kan de gemeente niet voorbij gaan aan het beschermingsniveau dat op grond van de Wet milieubeheer en de Wet geurhinder en veehouderij moet worden geboden. Voor het landelijk gebied van Stichtse Vecht is in het ruimtelijk beleid gesteld dat de aanwezigheid van de geur die wordt veroorzaakt door agrarische activiteiten, onderdeel is van de leefomgeving in dit gebied. Daarom is in het landelijke gebied, maar ook aan de randen van de kernen of in de van oorsprong agrarische bebouwingslinten in de bebouwde kom een hogere geurbelasting acceptabel. Dit sluit aan bij de intentie van de Wgv. Immers in de Memorie van Toelichting staat dat de bevoegdheid van de gemeente om een verordening vast te stellen “voldoende soelaas” biedt voor “veehouderijen die in lintbebouwing zijn gelegen (zoals «melkrundveehouderijen in het Mergelland»)”.

In aansluiting op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling, zal het lokale geurbeleid gelden voor het hele grondgebied van de gemeente, omdat de problematiek in de lintbebouwing voor melkveehouderijbedrijven in het hele landelijk gebied en in of aan de rand van de bebouwde kom speelt. De Wgv maakt onderscheid tussen de situatie of een geurgevoelig object binnen of buiten de bebouwde kom ligt. Voor het bepalen van de grens van de bebouwde kom wordt in beginsel aangesloten bij de rode contouren in het streekplan 2005-2015 van de provincie Utrecht. Op de kaarten behorend bij de knelpuntenanalyse is de begrenzing van de bebouwde kom aangegeven.

Geen lokaal beleid voor geuremissiefactor

Overige dieren, zoals vleesvee, schapen, geiten, varkens en kippen hebben een geuremissiefactor. Intensieve veehouderij is mogelijk als nevenactiviteit bij bestaande agrarische bedrijven of bij enkele bedrijven als hoofdactiviteit. Uitbreiding binnen de wettelijke normen blijft voor bedrijven die dieren met een geuremissiefactor houden (veelal intensieve veehouderij) mogelijk. Aangezien de meerderheid van de bedrijven in het buitengebied bestaat uit grondgebonden melkveehouderijen, wordt het geurbeleid hierop afgestemd. Op veel melkrundveehouderijen zijn ook schapen aanwezig. Voor schapen zijn ook geuremissiefactoren vastgesteld. De ervaring leert echter dat de schapentak binnen de melkveehouderij veelal geen knelpunt naar omliggende geurgevoelige objecten vormt, zodat daar nu geen hogere geurbelastingsnorm voor nodig is.

Bedrijven in of aan de rand van de bebouwde kom

In of aan de rand van de bebouwde kom geldt in de Wgv dat er minimaal een afstand moet zijn van 100 meter tussen het emissiepunt van een dierenverblijf en een naburig geurgevoelig object dat behoort tot de bebouwde kom. Zoals gezegd, gaat het om bebouwing in de van oorsprong agrarische bebouwingslinten in de bebouwde kom of aan de rand van de bebouwde kom, waar de geur van veehouderijen van oudsher onderdeel is van de leefomgeving. Om die reden is het acceptabel om de minimale vaste afstandsmaat te verminderen van 100 meter naar 50 meter. Dit te meer, omdat dit nu al de toegestane situatie is, die bijvoorbeeld in het verleden aanvaardbaar was op grond van de vroegere AMvB Melkrundveehouderijen.

Bedrijven buiten de bebouwde kom

Buiten de bebouwde kom, en niet aan de rand van de bebouwde kom gelegen, geldt dat op grond van de Wgv een afstand van 50 meter tussen het emissiepunt van het dierenverblijf en de naburige geurgevoelige objecten. Tot de geurgevoelige objecten behoren ook de woningen van naastgelegen agrarische bedrijven. Ook hier geldt dat de geur onderdeel is van de leefomgeving van dit gebied. De afstand kan daarom worden teruggebracht. Bij een eventuele verkleining wil de gemeente wel rekening houden met de doelstelling van de wet om bewoners een bepaald beschermingsniveau te bieden. Dat is ook mogelijk, omdat de lintbebouwing de meeste bedrijven de ruimte biedt om naar achteren uit te breiden. Dat betekent dat daar waar de bestaande stal met bestaande rechten op minder dan 50 meter staat, de uitbreiding toch op 50 meter of meer van het geurgevoelig object kan plaatsvinden.

Mede gezien deze mogelijkheid is het niet gewenst dat er nieuwe situaties ontstaan waarbij de afstand korter is dan 50 meter. Ook is het niet gewenst dat er meer dieren komen te staan op minder dan 50 meter van een woonhuis. En het is gewenst dat de situatie waar mogelijk op de lange termijn verbetert. Daarom wordt de uitbreiding en nieuwbouw van dierenverblijven alleen mogelijk op een afstand van minimaal 50 meter. Dit kan alleen als de afstand tussen de bestaande stal en het

geurgevoelig object minimaal 25 meter is, anders biedt de Wgv geen mogelijkheid om bij verordening af te wijken.

Op die manier wordt rekening gehouden met het beschermingsniveau dat de wet wil bieden. Er ontstaan geen knelpunten die niet voldoen aan de wet. Dit betekent bovendien dat, indien de bestaande stal aan vervanging toe is, deze vervanging ook moet plaatsvinden op een afstand van minimaal 50 meter. Op termijn zullen daarmee steeds minder dierenverblijven op minder dan 50 meter van een geurgevoelig object staan en zal het aantal knelpunten afnemen.

Ook hierbij wordt voor de cultuurhistorisch waardevolle gebouwen een andere afweging gemaakt. Bij cultuurhistorisch waardevolle gebouwen kan een nieuwe geurgevoelige bestemming in een dergelijk gebouw worden gerealiseerd op minimaal 25 meter afstand van een veehouderij. Gezien het belang van het behoud van deze gebouwen, is een lager beschermingsniveau acceptabel. Een nieuwe stal daarentegen dient wel op 50 meter afstand te worden geplaatst van een cultuurhistorisch waardevol gebouw, net als het geval is met niet cultuurhistorisch waardevolle gebouwen.

Bestaande dierenverblijven

Deze verordening is bedoeld om de knelpunten, die ontstaan zijn door de inwerkingtreding van de Wgv, op te heffen. Als namelijk voor de 'vaste afstandsdieren' de bestaande afstand tot een geurgevoelig object kleiner is dan de wettelijk vereiste vaste afstand, dan is er op basis van de Wvg geen uitbreiding van het aantal dieren mogelijk. In het verleden waren de vaste afstandsmaten kleiner en dus waren er 'bestaande dierenverblijven' op basis van de kortere afstandsmaten.

6. Toetsing aan de criteria van de Wgv en conclusie

In artikel 8 van de Wgv zijn criteria opgenomen waar rekening mee moet worden gehouden bij het vaststellen van een verordening, en daarmee een ander beschermingsniveau voor wat betreft geurhinder. Het betreft vier criteria, namelijk

- A.** de huidige en de te verwachten geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied
- B.** het belang van een geïntegreerde aanpak van de verontreiniging
- C.** de noodzaak van een even hoog niveau van de bescherming van het milieu
- D.** de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied

A. De huidige en de te verwachten geursituatie

De huidige en de te verwachten geursituatie is kwantitatief geschetst in het onderzoek. Kwalitatief is gesteld dat de geur van melkrundveehouderijen onderdeel is van de leefomgeving in dit gebied. Tegelijkertijd zal het beleid er toe leiden dat het aantal knelpunten voor geurhinder met name buiten de bebouwde kom op termijn afneemt.

Gelet op het beperkte aantal veehouderijen nabij de begrenzing van de bebouwde kom, zal door de halvering van de afstand van 100 naar 50 meter een toename in geurlast op deze omliggende geurgevoelige objecten gering zijn. Ondanks de kortere afstanden in deze situatie van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat gesproken worden.

B. Het belang van een geïntegreerde aanpak van de verontreiniging

Het is bijvoorbeeld niet wenselijk dat andere milieueisen voor de geurbelasting leiden tot aanzienlijk toename op andere milieucompartmenten, zoals ammoniakemissie of energie. In geval van geuremissiedieren (varkens, vleesvee) kan dit een factor van belang zijn. In dit gebied zal het ene bedrijf sluiten, terwijl het andere uitbreidt, ook omdat melkveehouderijbedrijven grondgebonden zijn. Het totale effect is dus onduidelijk. Het Besluit huisvesting beperkt de ammoniakuitstoot. Er is geen reden om te veronderstellen dat de aanpassing van de vaste afstanden, leidt tot een aanzienlijk toename van hinder of schade op de andere milieucompartmenten.

C. De noodzaak van een even hoog niveau van de bescherming van het milieu, ongeacht de rekenmethode

Dit wil zeggen dat het bereikte niveau van bescherming even hoog is ingeval van een toets over het hele gebied (alle bedrijven), als in het geval van een toets van het individuele bedrijf. Vooral bij geuremissiedieren, en zeer intensieve bedrijven, is stapeling van de geureffecten van verschillende bedrijven een belangrijke factor. Toepassing van dit criterium is in dit geval niet relevant.

D. De gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied

De gewenste ruimtelijke inrichting, zoals geschetst in hoofdstuk 4, is de grondslag voor het vaststellen van een verordening.

Conclusie

Met de criteria genoemd in artikel 8 van de Wgv is voldoende rekening gehouden om een verordening vast te kunnen stellen. Met de zorgvuldige afweging die in paragraaf 5 heeft plaatsgevonden, kan een verordening worden vastgesteld. Daarbij moet rekening worden gehouden de in paragraaf 5 genoemde uitzonderingen, om te komen tot het juiste beschermingsniveau.

Bijlagen:

Bijlage 2-4: Knelpuntenanalyse Maarssen, onderbouwing verordening ogv Wet geurhinder en veehouderij, dd. 5 september 2013, met bijbehorend kaartmateriaal

Bijlage 5-7: Knelpuntenanalyse Breukelen, onderbouwing verordening ogv de Wet geurhinder en veehouderij, d.d. 17 mei 2010.

Bijlage 8-10: Knelpuntenanalyse Loenen, onderbouwing verordening ogv de Wet geurhinder en veehouderij, d.d. 11 januari 2010